

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/285/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616216236
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6616216236.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a členov senátu JUDr. Amy Odalošovej a Mgr. Kataríny Katkovej, v spore žalobcu: R Collectors, s. r. o., so sídlom Dvořákovo námestie 8A, Bratislava, H.: XX XXX XXX, zast. Advokátskou kanceláriou RELEVANS, s. r. o., Dvořákovo námestie 8A, Bratislava, proti žalovanému: V. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. J., v konaní o zaplatenie 8 271,89 € s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 17Csp/200/2016-97 zo dňa 11. 01. 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania, p o t v r d z u j e.

II. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 8 271,89 € spolu s 5,25 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 01. 12. 2016 do zaplatenia, úroky z omeškania vo výške 288,69 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti okresný súd žalobu zamietol; v časti o zaplatenie sumy 600 € konanie zastavil. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žalobcovi priznáva náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

1.1 V odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudkom okresný súd uviedol, že žalobca sa žalobou podanou voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny 8 271,89 €, dlžných úrokov z istiny vo výške 1 388,70 €, zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,25 % ročne z dlžnej sumy od 01. 12. 2016 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 20. 11. 2012 ako veriteľ uzatvoril so žalovaným - dlžníkom Zmluvu o úvere č. 9391023387, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery a Všeobecné obchodné podmienky. Žalovaný svojim podpisom na zmluve potvrdil, že sa s týmto dokumentom oboznámil a súhlasil s jeho obsahom. Na základe predmetnej zmluvy o úvere boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 9 650 €. Žalovaný sa zaviazal žalobcovi vrátiť istinu a zaplatiť mu úroky, poplatky a iné peňažné plnenia podľa vyššie uvedených zmluvných dokumentov. Keďže však žalovaný neplnil svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy riadne a včas, vyhlásil dňa 12. 02. 2014 veriteľ úver za predčasne splatný. Ku dňu podania žaloby (30. 11. 2016) bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi dlžnú istinu vo výške 8 271,89 €, dlžné úroky z istiny do 30. 11. 2016 vo výške 1 388,70 €, zmluvný úrok vo výške 13,90 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia a zákonný úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia.

1.2 Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný časť dlžnej sumy úveru uhradil, a to dňa 15. 12. 2016 sumu 300 € a dňa 15. 01. 2017 sumu 300 €. V časti dotknutej čiastočným späťvzatím žaloby zobral žalobca žalobu čiastočne späť a zároveň žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy istiny vo výške 8 271,89 €, dlžných úrokov z uvedenej istiny vo výške 788,70 €, zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia a na náhradu trov konania.

1.3 Uznesením č. k. 17Csp/200/2016-82 zo dňa 12. 09. 2017 okresný súd pripustil zmenu na strane žalobcu tak, že z konania vystúpila V. banka, a. s., so sídlom P. nábrežie 4, O., H.: XX XXX XXX, a na jej miesto do konania ako žalobca vstúpil R Collectors, s. r. o., so sídlom Dvořákovo námestie 8A, Bratislava, H.: XX XXX XXX, a to na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 13. 06. 2017.

1.4 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie a na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že predchodca žalobcu uzavrel so žalovaným dňa 19. 11. 2012 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX. Uvedenou zmluvou bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 9 650 €. Žalovaný sa v zmysle predmetnej zmluvy o úvere zaviazal splácať úver v splátkach po 163,24 € mesačne. Výška úrokovej sadzby bola dohodnutá na 13,9 %, RPMN na 15,92 %, splatnosť prvej splátky úveru bola dohodnutá na 20. 12. 2012 a poslednej splátky úveru na 20. 11. 2022; splatnosť každej splátky úveru bola dohodnutá k 20. dňu v mesiaci, počet mesačných splátok úveru bol dohodnutý na 120. Dňa 24. 01. 2014 zaslal právny predchodca žalobcu žalovanému list, v ktorom ho upozornil, že pohľadávka banky vo výške 1 262,24 €, vyplývajúca zo zmluvy o úvere je viac ako 3 mesiace po lehote splatnosti a pozostáva z omeškaných splátok úveru vo výške 1 221,90 €, poplatkov vo výške 27,10 € a poisťného vo výške 13,24 €. Listom zo dňa 12. 02. 2014 vyzval žalobca žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 10 477,22 € a zároveň vyhlásil k 12. 02. 2014 predčasnú splatnosť úveru v celom rozsahu. Dlžná suma 10 477,22 € pozostávala z dlžnej istiny vo výške 9 544,87 €, úroku vo výške 888,69 €, poplatkov za upomienky vo výške 30,42 € a poisťného vo výške 13,24 €. Žalobca žalovaného zároveň vyzval na úhradu dlžnej sumy v lehote 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy.

1.5 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal na ust. § 497 Obchodného zákonníka, na ust. § 52 ods. 1 a 2 a ust. § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka, ďalej na ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. c) a d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ďalej na ust. § 502 ods. 1, ust. § 503 ods. 2 Obchodného zákonníka a na ust. § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že eviduje voči žalovanému nesplatenú istinu vo výške 8 271,89 € a žiada, aby ho súd zaviazal na zaplatenie tejto sumy. Nakoľko okresný súd považoval nárok na zaplatenie istiny v uvedenej výške za preukázaný, zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny vo výške 8 271,89 €. Pokiaľ si žalobca uplatnil tiež nárok na vyčíslený úrok v sume 788,70 € a úrok zo zostatku nesplatennej istiny, t. j. zo sumy 8 271,89 € vo výške 13,90 % ročne odo dňa 01. 12. 2016 do zaplatenia, súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcovi priznal iba vyčíslený úrok vo výške 288,69 €, teda úrok do 12. 02. 2014, kedy bol úver zosplatený. Pri výpočte tejto sumy vychádzal zo sumy 888,69 € mínus 600 €, teda suma, o ktorú zobral žalobca žalobu čiastočne späť a ktorú započítal na zaplatenie úrokov. Vo zvyšku žalobu v časti vyčísleného úroku, ako aj úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia, zamietol. K zamietnutiu žaloby pristúpil okresný súd z toho dôvodu, že dospel k záveru, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutého úveru patria veriteľovi len do splatnosti dlhu. Po splatnosti dlhu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a povinnosť platiť dohodnuté úroky z úveru dňom splatnosti dlhu zaniká. Záväzok dlžníka vrátiť veriteľovi poskytnutý úver je hlavným záväzkovým vzťahom. Úrokový záväzkový vzťah je vedľajším a akcesorickým peňažným záväzkom k hlavnému záväzku. Splnením hlavného záväzku alebo iným spôsobom jeho zániku, zaniká i akcesorický záväzok úrokový (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013, sp. zn. 6Co/190/2014, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/1998). V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal na tú skutočnosť, že ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby peňažných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, keď by bol spotrebiteľ vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a dlžník by úroky splácal ako keby k zmene

záväzku nedošlo, zatiaľ čo by však spotrebiteľovi neboli garantované žiadne práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy o úvere pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa je vyvolané stavom absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne vracia a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi úrok splácaný spolu so splátkami úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav splátok justifikuje nárok dodávateľa na úroky, ako cenu dodatočne požičaných peňazí. Iný stav vzniká v prípade mimoriadneho zosplatnenia úveru, kedy veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie nesplatennej istiny vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade veriteľ svojim nárokom navodzuje stav kedy má právo získať okamžite späť celú požičanú sumu v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Keby súd toleroval stav, že veriteľ inkasuje úroky, ktoré mu podľa zmluvy patria výhradne za stavu držby finančných prostriedkov spotrebiteľom, pripustil by založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za situácie, že si veriteľ môže nárokovať jednorazové vrátenie peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí pritom trpieť nijaké obmedzenie užívania svojho majetku podľa uzavretej spotrebiteľskej zmluvy. Keďže jednorazovým zosplatnením úveru vzniká spotrebiteľovi povinnosť naraz vrátiť sumu zapožičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným zosplatnením úveru. Jedná sa o výhradnú sankciu z dôvodu omeškania spotrebiteľa s vrátením dlžnej sumy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne zosúladenom stave, je táto úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo túto zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Z uvedených dôvodov súd zamietol nárok žalobcu na priznanie úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 8 271,89 € odo dňa nasledujúceho po 01. 12. 2016 do zaplatenia.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie sa žalobca do výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, odvolal. V odvolaní uviedol, že odvolanie podáva z toho dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a tiež preto, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že názor súdu prvej inštancie, z ktorého súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal, a to že po zosplatnení úveru patrí žalobcovi už len úrok z omeškania, považuje za absurdný, pretože nielenže veriteľ nemá k dispozícii vlastné finančné prostriedky z úveru, nakoľko mu ich dlžník zatiaľ nevrátil, ale za toto obmedzenie nemôže ani poberať dohodnutý zákonný úrok. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Cdp 2906/2000, podľa odôvodnenia ktorého „odstúpením od zmluvy o úvere podľa § 506 Obchodného zákonníka nezanikajú všetky práva a povinnosti strán z tejto zmluvy. Zanikajú len tie práva, ktoré má dlžník podľa zmluvy voči veriteľovi a im zodpovedajúce povinnosti veriteľa. Povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky odstúpením od zmluvy nezaniká a veriteľovi teda nemôže vzniknúť z tohto dôvodu nová pohľadávka.“ V nadväznosti na uvedené žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru je možné označiť rôznymi synonymami, pričom v právnej praxi sa často používa pojem „strata výhody splátok“. Z vyššie uvedenej definície predčasného vyhlásenia splatnosti úveru podľa žalovaného vyplýva, že predčasné vyhlásenie splatnosti úveru sa týka len zmeny v lehote splatnosti úveru a straty výhody splátok, nie však ostatných dojednaných podmienok. Nejde tak o privatívnu nováciu celého záväzku. Odstúpením od zmluvy sa menia výlučne len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť; dlžník naďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok stanovených v zmluve, ale na požiadanie veriteľa a v plnom rozsahu (celú dlžnú sumu s úrokmi). Zosplatnenie úveru je právom veriteľa jednostranne zmeniť termín splatnosti úveru z dôvodu, že dlžník poruší svoju povinnosť. Zosplatnenie úveru je tak následkom porušenia povinnosti dlžníka riadne a včas uhradiť splatnú časť úveru, čím dochádza k strate výhody úhrady úveru v splátkach a dlžník je povinný uhradiť celú výšku úveru jednorazovo a nie po častiach. Pokiaľ platí, že dlžník je povinný platiť zmluvný úrok vo vzťahu k jednotlivej splátke úveru až do času jej riadneho splatenia, nie je dôvodný taký výklad, že v prípade zmeny splatnosti jednotlivej splátky (zosplatnenie úveru) povinnosť platiť zmluvný úrok až do času riadnej úhrady dlžnej sumy zanikla. Veriteľ zosplatnením úveru získava právo disponovať celou sumou požičaných peňazí, avšak tým neodpadá obmedzenie jeho práva disponovať s istinou úveru, nakoľko k odpadnutiu takého obmedzenia

dôjde až celkovým splatením úveru. V nadväznosti na uvedené žalobca v odvolaní uviedol, že výklad, ktorý odbremeňuje dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol až absurdný, keďže privodením stavu predčasného zosplatenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením v prípade, ak by povinnosť neporušil. V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nevezal do úvahy tú skutočnosť, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Súd prvej inštancie tak de facto napriek platne uzatvorenej zmluve o úvere rozhodol o zániku zmluvnej podmienky v rozpore s platnou právnou úpravou, čím žalobcu bezdôvodne ukrátil o časť zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru. V závere odvolania žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý výrok predmetného rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a v uvedenom rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie alebo aby odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil, tak že žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovie a zaviazne žalovaného na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný sa k obsahu odvolania žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa ustanovenia § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP (a contrario) a rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutom výroku, ktorým okresný súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

5. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti záverov súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích námietok žalobcu v rozsahu uvedenom v odvolaní, kde žalobca namietal, že súd prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a že rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

6. Po preskúmaní správnosti záverov súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích námietok žalobcu, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne v odôvodnení rozsudku uviedol, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20. 11. 2012 je zmluva spotrebiteľská zmysle ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Okresný súd správne poukázal tiež na to, že okrem tejto všeobecnej právnej normy na daný zmluvný vzťah dopadá aj právna úprava lex specialis a to zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia predmetnej úverovej zmluvy. Táto skutočnosť v odvolacom konaní sporná ani nebola. Predmetom a rámcom odvolacieho konania však bolo zodpovedanie otázky, či má žalobca nárok na uplatnený úrok z poskytnutého úveru aj po zosplatení úveru.

7. Relevantné teda z hľadiska posúdenia správnosti úvahy prvoinštančného súdu je zodpovedanie otázky, či bol správny záver súdu prvej inštancie, že veriteľ si po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru nemôže voči dlžníkovi uplatňovať popri istine súčasne úroky z úveru a úroky z omeškania. V konaní nebolo sporné, že pôvodný žalobca, ako veriteľ listom zo dňa 12. 02. 2014 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru a žalovaného vyzval na zaplatenie zostatku dlhu úveru po predchádzajúcom upozornení na možnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v liste zo dňa 27. 01. 2014, a to v dôsledku nesplácania poskytnutého úveru žalovaným (dlžníkom) riadne a včas. V nadväznosti na uvedené je potom opodstatnené vychádzať z ustanovenia § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý pre prípad omeškania dlžníka plniť peňažný záväzok riadne a včas, poskytuje veriteľovi právo od zmluvy odstúpiť, pričom z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva, že pokiaľ ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení dlžnej istiny aj úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

8. Odvolací súd poznamenáva, že z ustanovenia § 517 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že po vyhlásení predčasnej splatnosti celého úveru, je veriteľ oprávnený požadovať od dlžníka popri dlžnom plnení, len zákonné sankčné mechanizmy za omeškanie dlžníka, a to úrok z omeškania, pokiaľ nie je podľa Občianskeho zákonníka oprávnený požadovať od dlžníka poplatok z omeškania, pričom výška uvedených sankčných mechanizmov je vykonávacím predpisom limitovaná. Z dikcie zákonného ustanovenia § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka nevyplýva, že by bol veriteľ oprávnený

po zosplatnení celého dlhu úveru požadovať od dlžníka okrem zákonom prípustných sankčných mechanizmov vyplývajúcich z omeškania dlžníka aj úroky z dlžnej sumy. Súd prvej inštancie tak vecne správne výrokom II. rozsudku zamietol zvyšnú časť žaloby, a to čo do nároku uplatneného žalobcom v časti o zaplatenie úroku z úveru po zosplatnení úveru vyčísleného od predčasnej splatnosti úveru do 30. 11. 2016 vo výške 1 388,70 € a úroku z úveru vo výške 13,90 % p. a. zo sumy 8 271,89 € od 01. 12. 2016 do zaplatenia, a to z dôvodu, že v dôsledku vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru prináleží veriteľovi od zosplatnenia úveru len úrok z omeškania a nie aj samotný úrok z úveru, pretože dlžník sa dostal do omeškania a nastupuje tak režim platenia úrokov z omeškania v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takýto záver je logický, pretože z podstaty zmluvného úroku vyplýva, že je odplatom za užívanie finančných prostriedkov, ktoré poskytol veriteľ dlžníkovi do doby splatnosti dlhu. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo ku dvojnásobnému zaťažaniu a to jednak v podobe úrokov z úveru a jednak úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu a to v neprospech spotrebiteľa. Nie je pritom rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo skôr, ak veriteľ využil právo požadovať splatenie celého dlhu podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka. Po splatnosti pohľadávky zodpovedajúcej dlžnej sume úveru možno požadovať len úroky z omeškania. Nemožno sa stotožniť s argumentáciou žalobcu, podľa ktorej má veriteľ právo na zmluvné úroky aj počas doby, v ktorej je dlžník v omeškaní s vrátením úveru, po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, s tvrdením, že aj počas tejto doby veriteľ nemá možnosť so svojimi peňažnými prostriedkami nakladať a dlžník by to mal mať povinnosť kompenzovať veriteľovi za celý čas, počas ktorého dlžník istinu skutočne užíval, až do jej faktického vrátenia veriteľovi. Sankciou za omeškanie dlžníka a jeho motiváciou čo najskôr pohľadávku zaplatiť, ale aj kompenzáciou veriteľa za nemožnosť používať istinu, sú od okamihu, ako sa dlžník dostane do omeškania, úroky z omeškania. Zo zákona (§ 565 Občianskeho zákonníka) spotrebiteľovi vzniká voči veriteľovi nová povinnosť - povinnosť zaplatiť celú pohľadávku naraz, teda povinnosť zaplatiť veriteľovi nesplatenú istinu a splatné úroky, výška ktorých sa ku dňu účinnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru zo strany veriteľa zafixuje. Zákon pritom otázku splatnosti zvyšku pohľadávky po strate výhody splátok osobitne nerieši. Je preto nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka a pohľadávku zodpovedajúcu nevrátenému úveru považovať za jednorazovo splatnú ako celok odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru, pokiaľ sa účastníci zmluvy nedohodnú inak. Nakoľko pôvodný zmluvný vzťah - a tým aj vzájomné práva a povinnosti z neho vyplývajúce - sa zásadným spôsobom menia momentom vyhlásenia predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru, práve týmto okamihom nastupuje nová povinnosť spotrebiteľa a práve v tomto okamihu sa zastavuje zmluvne dohodnutá povinnosť spotrebiteľa platiť riadne dohodnuté úroky a spotrebiteľ je povinný vrátiť veriteľovi popri nesplatennej istine len tie úroky, ktoré boli splatné ku momentu vyhlásenia predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka - zmena v obsahu záväzku). Zmena v obsahu záväzku potom aj spôsobuje novú povinnosť dlžníka - od momentu omeškania s vrátením celej istiny vrátane kapitalizovaného úroku k vyhláseniu predčasnej splatnosti celého dlhu - platiť z takejto sumy kapitalizovaného dlhu aj úroky z omeškania v zákonnej výške. Je to povinnosť dlžníka vyplývajúca ex lege z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak by veriteľ popri riadnych úrokoch (ako ceny peňazí) od dlžníka požadoval aj úroky z istiny nesplatennej časti úveru, vlastne by sa istina úveru veriteľovi zhodnocovala duplicitne. Jedenkrát vo forme riadnych úrokov, ktoré by ako cenu peňazí požadoval veriteľ za to, že dlžník nevrátil celú istinu včas, druhýkrát vo forme úrokov z omeškania, ktoré by veriteľ požadoval z toho istého titulu, teda, že spotrebiteľ nevrátil celú istinu včas. Takejto požiadavke by súd musel odoprieť ochranu okrem vyššie uvedených dôvodov (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) aj z titulu rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), prípadne vzhľadom na zjavné zneužitie práva (článok 5 Civilného sporového poriadku). Odvolací súd s poukazom na argumentáciu uvedenú vyššie konštatuje, že niet zákonného ustanovenia, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky z úveru po zosplatnení úveru popri úrokoch z omeškania.

9. Pokiaľ odvolateľ v odvolaní argumentuje tým, že úroky dojednané v zmluve o spotrebiteľských úveroch sú vyjadrením ceny peňazí, odvolací súd poznamenáva, že tento názor nijako nespochybňuje, avšak poznamenáva, že banka, ako pôvodný veriteľ, počas procesu kontraktácie určuje svoje úverové podmienky, v rámci ktorých stanovuje aj odplatu za poskytnutie úveru za isté dohodnuté úverové obdobie, pričom od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úver si stanovuje za dané ohraničené úverové obdobie, na ktoré sa úverový vzťah uzatvára, do splatnosti pohľadávky. Preto práve cena za úver za úverové obdobie do splatnosti úveru vyjadruje cenu úveru a je teda pojmovo jednoznačne odlišiteľná od sankcií za omeškanie s plnením dlhu veriteľa. Pokiaľ sa žalobca dovoľáva nárokov na úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav,

že veriteľ a spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, odvolací súd poznamenáva, že bol to práve veriteľ, ktorý svojim jednostranným právnym úkonom spôsobil zmenu zmluvne dojednaných podmienok a zmenu záväzku, ktorá bola vyvolaná omeškaním spotrebiteľa a viedla k predčasnému zosplatneniu úveru zo strany veriteľa. K predčasnému zosplatneniu dlhu spotrebiteľa došlo teda výlučne konaním veriteľa. Bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou v obsahu záväzku určil aj nový režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresným právnym úkonom. Predčasné zosplatnenie úveru je sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Podstatný rozdiel medzi výhodou splátok a stavom jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ pri režime splátok nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy - istiny, ktorá sa iba postupne v pravidelných anuitných splátkach vracia a tento stav nedostatku je vykompenzovaný nárokom veriteľa na úrok z požičanej istiny. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto voľne nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu s istinou v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Pri vyvolaní stavu predčasnej splatnosti úveru tak vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru vrátane kapitalizovaných úrokov do predčasnej splatnosti úveru. Týmto právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, ktorým má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov a v dôsledku toho odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s požičanými peniazmi, ktoré dlžník nemá právo ďalej zadržiavať, pričom stratil režim výhody splátok. Pokiaľ teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul zadržiavať peňažné prostriedky u seba a tieto naďalej legitímne užívať, nie je potom ani dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby peňažných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, keď by bol spotrebiteľ vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti plnenia a veriteľ by ďalej inkasoval úrok zo sumy, ktorú mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by boli upierané práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd by pripustením takéhoto stavu toleroval založenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami dodávateľa voči spotrebiteľovi. Tolerovaním takéhoto stavu by súd podporoval nielen hrubú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ale aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku, pričom mu odplatné úroky majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, respektíve stav, v ktorom veriteľ bude zneužívať nespôsobilosť spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Odobrením takéhoto stavu a to priznaním nároku veriteľa po vyvolanej zmene obsahu záväzku požadovať od dlžníka úroky popri úrokoch z omeškania, by sa poprel celý zmysel ochrany spotrebiteľa pred nekonečným nabaľovaním istiny o ďalšie a ďalšie úroky a zároveň o úroky z omeškania. Pokiaľ je spotrebiteľ s plnením záväzku vrátiť veriteľovi nesplatenú časť úveru v omeškaní patria veriteľovi len sankcie vymedzené v ustanovení § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 3 a § 3a Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.

10. Možno potom zhrnúť, že právne a skutkové závery, na základe ktorých súd prvej inštancie žalobu v časti o zaplatenie úroku z úveru vo výške 1 388,70 € vyčísleného do 30. 11. 2016 a úroku z úveru vo výške 13,90 % p. a. zo sumy 8 271,89 € od 01.12. 2016 do zaplatenia zamietol, boli vecne správne. Odvolací súd preto, po oboznámení sa s dôvodmi odvolania a po zvážení všetkých vyššie uvedených relevantných skutočností, rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom II. výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania (výrok III.) ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

11. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva, pretože mu preukázateľne žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpisu uvedie, tiež proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).